**Europaparlamentet**
2024-2029

**ANTAGNA TEXTER**

# P10_TA(2026)0063

## Unionsrättens ändamålsenlighet samt subsidiaritet och proportionalitet – rapport om bättre lagstiftning avseende 2023 och 2024

### Europaparlamentets resolution av den 10 mars 2026 om unionsrättens ändamålsenlighet samt subsidiaritet och proportionalitet – rapport om bättre lagstiftning avseende 2023 och 2024 (2025/2015(INI))

*Europaparlamentet utfärdar denna resolution*

– med beaktande av artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget), särskilt subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna,

– med beaktande av protokoll nr 1 till EU-fördraget och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) om de nationella parlamentens roll i Europeiska unionen[1],

– med beaktande av protokoll nr 2 till EU-fördraget och EUF-fördraget om tillämpning av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna[2],

– med beaktande av det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 mellan Europaparlamentet, Europeiska unionens råd och Europeiska kommissionen om bättre lagstiftning[3],

– med beaktande av kommissionens årsrapport 2023 av den 25 oktober 2024 om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna och om förbindelserna med de nationella parlamenten (COM(2024)0493),

– med beaktande av kommissionens årsrapport 2024 av den 8 september 2025 om tillämpningen av subsidiaritets- och

---

1 EUT C 202, 7.6.2016, s. 203, ELI: http://data.europa.eu/eli/treaty/tfeu_2016/pro_1/oj.
2 EUT C 326, 26.10.2012, s. 206, ELI: http://data.europa.eu/eli/treaty/tfeu_2012/pro_2/oj.
3 EUT L 123, 12.5.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.

proportionalitetsprinciperna och om förbindelserna med de nationella parlamenten (COM(2025)0473),

– med beaktande av sin resolution av den 24 juni 2021 om unionsrättens ändamålsenlighet samt subsidiaritet och proportionalitet – rapporten om bättre lagstiftning avseende 2017, 2018 och 2019[4],

– med beaktande av sin resolution av den 23 november 2023 om unionsrättens ändamålsenlighet samt subsidiaritet och proportionalitet – rapporten om bättre lagstiftning avseende 2020, 2021 och 2022[5],

– med beaktande av sin resolution av den 17 januari 2024 om genomförandet av fördragets bestämmelser om nationella parlament[6],

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 29 april 2021 *Bättre lagstiftning: Samarbete för att skapa bättre lagar* (COM(2021)0219),

– med beaktande av sin resolution av den 7 juli 2022 om bättre lagstiftning med gemensamma krafter[7],

– med beaktande av studien om principen ”en in och en ut”, som publicerades av utredningsavdelningen för medborgerliga rättigheter och konstitutionella frågor i oktober 2023,

– med beaktande av alla tidigare meddelanden från kommissionen om behovet av bättre lagstiftning för att uppnå bättre resultat till nytta för EU-medborgarna,

– med beaktande av Mario Draghis rapport av den 9 september 2024 *The future of European Competitiveness – A Competitiveness Strategy for Europe* (Draghirapporten),

– med beaktande av Enrico Lettas rapport av den 17 april 2024 *Much more than a market* (Lettarapporten),

– med beaktande av artikel 55 i arbetsordningen,

– med beaktande av betänkandet från utskottet för rättsliga frågor (A10-0020/2026), och av följande skäl:

---

4 EUT C 81, 18.2.2022, s. 74.
5 EUT C, C/2024/4228, 24.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4228/oj.
6 EUT C, C/2024/5714, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5714/oj.
7 EUT C 47, 7.2.2023, s. 250.

A. Enligt artikel 5 i EU-fördraget ska principen om tilldelade befogenheter styra avgränsningen av unionens befogenheter. Utövandet av dessa befogenheter ska styras av principerna om subsidiaritet och proportionalitet. Enligt principen om tilldelade befogenheter ska unionen endast handla inom ramen för de befogenheter som medlemsstaterna har tilldelat den i fördragen för att nå de mål som fastställs där. Befogenheter som inte tilldelats unionen i fördragen tillhör fortfarande medlemsstaterna.

B. EU-lagstiftningen bör vara ändamålsenlig, proportionerlig, tydlig och övergripande för att vara till praktisk nytta för medborgare och berörda parter. Bättre lagstiftning bidrar till att säkerställa att EU:s politik och lagstiftning är framtidsorienterad, med beaktande av den allt snabbare utvecklingen inom teknik-, samhälls- och miljöfrågor. Det kommer därför att bli allt viktigare att backa upp lagstiftningsförslag med evidensbaserade bedömningar. Lagstiftning av hög kvalitet bör leverera för alla, som en långsiktig investering i våra samhällens gemensamma välstånd och vår framtid.

C. EU:s lagstiftning drivs av värdena och kraven på respekt för människans värdighet, frihet, demokrati, jämlikhet, rättsstaten och respekt för de mänskliga rättigheterna, enligt vad som stadgas i artikel 2 i EU-fördraget. Principen om rättsstaten säkerställer att alla unionsåtgärder, inbegripet lagstiftnings- och regleringsprocesser, grundar sig på laglighet, transparens och effektiv rättslig prövning.

D. Bättre lagstiftning är ett gemensamt mål för alla EU-institutioner och ett delat ansvar mellan EU-institutionerna och medlemsstaterna, och bör understödjas av transparens, proportionalitet, ansvarsskyldighet och samarbete mellan institutionerna och medlemsstaterna, medborgarna och berörda parter, med full respekt för alla grundläggande europeiska värden, däribland demokratin, rättsstaten och de mänskliga rättigheterna.

E. I sina politiska riktlinjer för nästa Europeiska kommission 2024–2029 av den 18 juli 2024 konstaterade den tillträdande ordföranden att ”[f]ramtidens lagstiftning [också] måste […] förenklas och utformas efter småföretagens behov i en anda av subsidiaritet”. Hon konstaterade också att ”bättre lagstiftning måste vara en gemensam uppgift – med alla EU-institutioner och hela lagstiftningsprocessen involverade”.

F. Kommissionen har i sina olika meddelanden klargjort att bättre lagstiftning kräver att man säkerställer att EU:s lagstiftning och beslutsfattande bygger på välgrundade fakta, involverar berörda parter, däribland medborgare och företag, undviker att införa onödiga bördor och medför påtagliga och hållbara fördelar för EU-medborgarna.

G. De nationella parlamenten är de naturliga väktarna av subsidiaritetsprincipen, och de spelar en avgörande roll för att säkerställa efterlevnaden av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna genom interparlamentarisk dialog och systemet för tidig varning, som gör det möjligt för nationella parlament och/eller kammare att lägga fram ett motiverat yttrande om de anser att ett lagstiftningsförslag inte respekterar subsidiaritetsprincipen.

H. Enligt artikel 4 i EU-fördraget är unionen och medlemsstaterna bundna av principen om lojalt samarbete, i enlighet med vilken de ska bistå varandra när de fullgör de uppgifter som följer av fördragen. Detta innefattar medlemsstaternas uppgift att vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa fullgörandet av de skyldigheter som följer av fördragen eller EU:s rättsakter.

I. EU-företagens konkurrenskraft, innovation och tillväxt bör inte hindras i onödan av alltför stora regelbördor, vilket skulle leda till ett utflöde av investeringar och arbetstillfällen utanför EU, med särskilt skadliga effekter för små och medelstora företag. Rättslig förutsebarhet och ett tydligt rättsläge är avgörande för att den inre marknaden ska fungera, men den inre marknaden präglas fortfarande av barriärer och fragmentering.

J. En transparent, korrekt och enhetlig tillämpning av EU-lagstiftningen är avgörande för att främja medborgarnas förtroende för EU, samtidigt som man undviker att skapa onödiga bördor och ytterligare kostnader för någon, inklusive företag och konsumenter. Enligt artikel 197 i EUF-fördraget måste ett effektivt genomförande betraktas som en fråga av gemensamt intresse för medlemsstaterna. Medlemsstaterna bör undvika att lägga till onödiga ytterligare administrativa bördor eller efterlevnadsbördor när de införlivar EU-lagstiftningen.

K. 2021 införde kommissionen principen ”en in och en ut” med avsikten att kompensera för nya bördor till följd av kommissionens lagstiftningsförslag genom att avlägsna befintliga bördor inom samma politikområde. Detta koncept levererar inte som ett verktyg för bättre lagstiftning i sin nuvarande form, i synnerhet eftersom det inte tar itu med lagstiftningens kvalitet – som inte kan reduceras till enbart kvantitativa mål för minskning av bördor och kostnader – och inte omfattar en bedömning av lagstiftningens möjliga effekter på EU:s nuvarande regleringsmål.

L. Principen ”en in och en ut” bör inte ses som ett kvantitativt mål för rättsakter, utan snarare som en kostnadsbaserad mekanism som syftar till att uppnå en reell nettominskning av regelkostnaderna och förbättra marknadens och samhällets funktionssätt i EU. Fokus måste ligga kvar på de totala kostnader som företagen åläggs för administration, efterlevnad och genomförande, för att säkerställa att

alla nya skyldigheter kompenseras. Den nuvarande principen ”en in och en ut” är otillräcklig i detta avseende. En mer ambitiös övergripande strategi bör fastställas.

M. Den senaste tidens framsteg inom artificiell intelligens (AI) håller på att förändra det sätt på vilket EU-lagstiftningen kan bedömas och tillämpas, från begränsade och kunskapsbaserade expertsystem till prediktiva och generativa maskininlärningsmodeller. Sådan teknik öppnar för nya möjligheter men också utmaningar under hela lagstiftningscykeln – bland annat under analyser före antagandet, konsekvensprognoser, utarbetandet av lagstiftning, offentliga samråd och i synnerhet övervakningen efter antagandet – och erbjuder därmed viktiga möjligheter att förbättra EU-lagstiftningens aktualitet, korrekthet och djup om den hanteras med vederbörlig omsorg och med respekt för de grundläggande rättigheterna.

N. Bättre lagstiftning måste syfta till att tjäna EU:s politiska ambitioner, särskilt unionens långsiktiga mål. Väl genomförda konsekvensbedömningar på förhand och i efterhand, bland annat när det gäller sociala, ekonomiska och miljömässiga konsekvenser, och offentliga samråd är viktiga verktyg för ett välinformerat, bättre, effektivt, ansvarsfullt och transparent lagstiftningsarbete. Nämnden för lagstiftningskontroll ansvarar för att bedöma kvaliteten på konsekvensbedömningar, kontroller av ändamålsenligheten och större utvärderingar, till stöd för det politiska beslutsfattandet.

***Subsidiaritet och proportionalitet***

1. Europaparlamentet påminner om att EU, i enlighet med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna i artikel 5 i EU-fördraget, ska lagstifta endast om och i den utsträckning som det är nödvändigt. Parlamentet påminner om att syftet med denna skyldighet är att lagstifta så nära EU-medborgarna som möjligt.

2. Europaparlamentet påminner om att bättre lagstiftning bygger på interinstitutionell balans mellan medlagstiftarna och ett gemensamt åtagande om lojalt och transparent samarbete under hela lagstiftningscykeln. Parlamentet konstaterar att detta ska återspeglas i fastställandet och översynen av fleråriga prioriteringar och den årliga gemensamma förklaringen om årliga interinstitutionella prioriteringar. Parlamentet påminner om att varje avsikt från kommissionens sida att dra tillbaka pågående lagstiftningsakter som tillkännagetts i dess årliga arbetsprogram måste vara vederbörligen motiverad och underbyggd, så att ett ordentligt samråd med EU:s medlagstiftare möjliggörs.

3. Europaparlamentet påminner om att användningen av andra rättsliga grunder än det ordinarie lagstiftningsförfarandet noggrant regleras i EU-fördragen. Parlamentet varnar för all användning av lagstiftningsprocesser som är specifikt avsedda för nödsituationer på

grundval av artikel 122 i EUF-fördraget utöver specifika situationer som kräver snabba svar på pågående kriser.

4. Europaparlamentet påminner om att utvärderingar, konsekvensbedömningar och samråd med berörda parter är centrala pelare i en effektiv, ansvarsfull och demokratisk regleringsprocess.

5. Europaparlamentet noterar att de nationella parlamenten under 2023 lämnade in 22 motiverade yttranden, vilket är en tredjedel färre än 2022 och i linje med den långvariga nedåtgående tendensen när det gäller antalet motiverade yttranden. Parlamentet noterar också att de nationella parlamentens deltagande i den bredare politiska dialogen med kommissionen ökade med över 10 procent jämfört med 2022.

6. Europaparlamentet noterar att de nationella parlamenten endast har lämnat in 577 subsidiaritetsprövningar och motiverade yttranden, 3 803 bidrag, tre ”gula kort” och inga ”orange kort” sedan Lissabonfördraget trädde i kraft 2009.

7. Europaparlamentet noterar att kommissionen, i tillägg till den mekanism för subsidiaritetsprövning som fastställs i protokoll nr 2, införde en politisk dialog 2006 och att 402 yttranden lämnades in genom denna under 2023. Parlamentet noterar vidare att de nationella parlamenten i dessa inlagor fokuserade på kommissionens arbetsprogram för 2023.

8. Europaparlamentet noterar att det 2024 var 15 år sedan Lissabonfördraget trädde i kraft och började tillämpas och att det därigenom infördes högre nivåer av parlamentarisk granskning och demokratisk ansvarsskyldighet i EU, särskilt genom subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

9. Europaparlamentet noterar att 2024 också var ett övergångsår mellan två mandatperioder för kommissionen, under vilket intensiteten i den nationella parlamentariska granskningen typiskt sett avtar. Parlamentet noterar att så också var fallet 2024 och att de nationella parlamenten under året lämnade in 252 yttranden, varav 14 var motiverade yttranden. Parlamentet konstaterar att en sådan minskning, även om den var betydande jämfört med 2023, inte är ovanlig för ett övergångsår och att den var blygsammare än nedgången det föregående övergångsåret 2019.

10. Europaparlamentet välkomnar att kommissionen 2024 avsevärt förbättrade det sätt på vilket de nationella parlamentens yttranden, liksom dess svar på dessa yttranden, görs tillgängliga för allmänheten, genom lanseringen av en ny onlinedatabas med ett antal filtreringsmöjligheter. Parlamentet välkomnar vidare att denna förbättring även gäller de yttranden och svar som samlats in sedan 2014.

11. Europaparlamentet vill att de nationella parlamenten involveras tidigare och på ett strukturerat och meningsfullt sätt i EU:s beslutsprocess, även under samråd och i samband med att man fastställer agendorna, och inte bara när kommissionen har antagit ett förslag. Parlamentet understryker att tillgång i god tid till förslag till initiativ, bakgrundsanalyser och konsekvensbedömningsmaterial för de nationella parlamenten skulle möjliggöra en effektivare granskning av subsidiaritets- och proportionalitetshänsyn och säkerställa att nationell expertis avspeglas i tidigare led i EU:s lagstiftningsprocess.

12. Europaparlamentet noterar att flera nationella parlament har begärt att få delta i större utsträckning i granskningen av delegerade akter och genomförandeakter. Parlamentet betonar att det är viktigt att de nationella parlamenten kan utföra en förhandskontroll av sådana akter för att säkerställa respekten för och efterlevnaden av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

13. Europaparlamentet efterlyser ett utökat samarbete med de nationella parlamenten genom plattformar för en strukturerad digital dialog för att säkerställa ett snabbt informationsutbyte om nya EU-initiativ. Parlamentet uppmuntrar till ett övervägande av olika sätt som skulle göra det möjligt för de nationella parlamenten att spela en mer proaktiv roll i EU:s beslutsfattande, bland annat genom en strukturerad mekanism med ett ”grönt kort” som möjliggör gemensamma förslag till kommissionsinitiativ och som förses med rimliga och uppnåbara tröskelvärden. Parlamentet betonar att interparlamentariska utbyten bör innefatta lokala och regionala företrädare, för att förbättra insynen i och det offentliga ägarskapet för EU:s lagstiftning. Parlamentet konstaterar att ägarskapet och den demokratiska legitimiteten för EU:s åtgärder skulle stärkas om parlamenten skulle ges mer än en reaktiv roll.

14. Europaparlamentet noterar att Europeiska unionens domstol 2024 ogiltigförklarade en bestämmelse i en förordning som hade lagts till under lagstiftningsförhandlingarna på grund av att det inte fanns tillräcklig information för att bedöma och entydigt fastställa dess proportionalitet. Parlamentet upprepar att subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna förblir avgörande för EU:s legitimitet, och efterlyser närmare samarbete och en förbättrad strukturerad dialog med de nationella parlamenten.

15. Europaparlamentet understryker att situationen fortfarande varierar avsevärt när det gäller att i tid införliva direktiv och genomföra EU-rätten, trots det gemensamma mål om lojalt samarbete som vägleder EU:s politik och lagstiftning, inbegripet medlemsstaternas roll att vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa fullgörandet av de skyldigheter som följer av fördragen eller av EU-institutionernas rättsakter. Parlamentet uppmuntrar till ytterligare stöd för att bygga upp medlemsstaternas administrativa och tekniska kapacitet i detta

avseende, och uppmanar kraftfullt kommissionen att säkerställa beslutsam verkställighet när samarbetet misslyckas.

16. Europaparlamentet noterar inrättandet av ”genomförandedialoger” som genomförs av kommissionen som en del av dess insatser för transparens och deltagandedemokrati i riktning mot bättre lagstiftning. Parlamentet uppmuntrar mer allmänt till initiativ som främjar ett meningsfullt deltagande av det civila samhället och företagen i beslutsfattandet. Parlamentet konstaterar i detta avseende att det finns utrymme för förbättringar för att säkerställa att EU:s lagstiftningsprocess är mer transparent, inkluderar alla berörda parters synpunkter och är enklare att följa.

***Bättre lagstiftning***

17. Europaparlamentet understryker att EU-lagstiftningen, trots de framsteg som gjorts inom ramen för agendan för bättre lagstiftning, fortfarande skapar en stor regelbörda och att förbättringar därför kan göras för att säkerställa att EU:s lagstiftningsprocess är mer transparent, inkluderar relevanta synpunkter från berörda parter och är enklare att följa och genomföra.

18. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlagstiftarna att systematiskt tillämpa god lagstiftningsteknik och använda ett tydligt och tillgängligt juridiskt språk för att säkerställa konsekvens i EU:s regelverk och undvika överlappningar eller motsägelser som skapar onödig komplexitet och hindrar genomförandet. Parlamentet upprepar att en tydlig och konsekvent utformning ökar rättssäkerheten och minskar den administrativa bördan för medborgare, företag och offentliga förvaltningar.

19. Europaparlamentet erkänner brottsbekämpningens viktiga roll för att upprätthålla rättsstaten och skydda de grundläggande rättigheterna. Parlamentet påminner om att lagstiftningens rättssäkerhet, tillgänglighet och förutsebarhet är centrala krav för rättsstaten. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlagstiftarna att se till att verktygen för bättre lagstiftning, inbegripet konsekvensbedömningar, samråd och utvärderingar, bidrar till tydligare, mer sammanhängande och mer förutsebar EU-lagstiftning. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att se till att alla konstitutionella reformer eller lagstiftningsreformer som påverkar maktdelningen till fullo överensstämmer med EU:s grundläggande värden och rättsliga principer, och att EU:s verktygslåda för rättsstaten används fullt ut, eftersom sådana reformer skulle få enorma konsekvenser för EU:s sammanhållning och medborgarnas liv.

20. Europaparlamentet beklagar djupt att kommissionen i allt högre grad underlåter att genomföra konsekvensbedömningar, som utgör en del av kommissionens egna ramar för bättre lagstiftning.

Parlamentet anser att konsekvensbedömningarnas kvalitet och deras användning måste förbättras avsevärt för att målen i agendan för bättre lagstiftning ska kunna uppnås.

21. Europaparlamentet betonar att det behövs lämpliga, oberoende och transparenta konsekvensbedömningar av alla lagstiftningsförslag samt ordentliga efterhandsutvärderingar av unionsinitiativ. Parlamentet påminner om att det vid flera tillfällen har genomfört sina egna konsekvensbedömningar, i stället för kommissionens. Parlamentet påminner vidare om att det har inrättat ett särskilt direktorat för konsekvensbedömningar och europeiskt mervärde för att kunna genomföra konsekvensbedömningar på förhand och efterhandsutvärderingar i syfte att stödja ett evidensbaserat beslutsfattande. Parlamentet påminner dock om att konsekvensbedömningar bidrar till att ge underlag för, men inte ersätter, det politiska beslutsfattandet.

22. Europaparlamentet betonar att alla viktiga lagstiftningsinitiativ och politiska initiativ bör åtföljas av en kostnads-nyttoanalys som en del av konsekvensbedömningen, även med avseende på deras sociala, ekonomiska och miljömässiga konsekvenser. Parlamentet anser att sådana analyser är oumbärliga för ett evidensbaserat beslutsfattande och för att upprätthålla medborgarnas och företagens förtroende för EU-lagstiftningen.

23. Europaparlamentet upprepar sin uppmaning om att barns rättigheter ska integreras i EU-lagstiftningen genom införandet av ett test för barns rättigheter inom ramen för verktygslådan för konsekvensbedömningar, vilket skulle säkerställa att alla EU-lagstiftningsförslag utvärderas med avseende på deras eventuella inverkan på barns rättigheter, kartlägga de berörda områdena och vid behov möjliggöra en bedömning av alternativa åtgärder. Parlamentet understryker att denna process bör involvera EU-plattformen för barns delaktighet för att stärka barnens röster i beslutsprocessen.

24. Europaparlamentet påminner om att ett behov av ny lagstiftning inte automatiskt bör förstås som att den gällande lagstiftningen inte längre behövs. Parlamentet anser i detta avseende att en grundlig konsekvensbedömning likaså måste göras för ett eventuellt upphävande, för att undvika oväntade konsekvenser och oönskade effekter. Parlamentet begär att denna strategi ska baseras på en transparent och evidensbaserad metodik.

25. Europaparlamentet betonar att kommissionen systematiskt måste informera och samråda med parlamentet och rådet och, när så är lämpligt, de nationella parlamenten under hela lagstiftningscykeln, för att garantera demokratisk ansvarsskyldighet, institutionell balans och transparens i EU:s beslutsfattande.

26. Europaparlamentet erkänner att de nuvarande mekanismerna, som är avsedda att hålla styr på lagstiftningsbördan, såsom principen ”en in och en ut”, har svårt att fungera effektivt på grund av bristen på ordentliga efterhandsutvärderingar av de faktiska kostnaderna för lagstiftningen. Parlamentet konstaterar att principen ”en in och en ut” är begränsad till grundläggande lagstiftningsakter. Parlamentet understryker att genomförandet av denna princip inte bör påverka kraven på politiken eller målen om bättre lagstiftning och betonar att den inte bör leda till mekaniska eller matematiska beslut om att upphäva lagstiftning. Parlamentet anser vidare att bristen på effektiva mekanismer för att undanröja föråldrade eller överflödiga åtgärder utgör en allvarlig brist. Parlamentet betonar behovet att fokusera på att förbättra EU-lagstiftningen för att se till att den förblir ändamålsenlig.

27. Europaparlamentet noterar kommissionens mål att minska bördorna som ett steg mot smartare lagstiftning. Parlamentet påminner om att en systematisk, evidensbaserad utvärdering av lagstiftningen, i enlighet med verktygslådan för bättre lagstiftning, måste förbli hörnstenen i denna process.

28. Europaparlamentet påminner om att delegerade akter endast kompletterar eller ändrar vissa icke-väsentliga delar av en grundläggande akt, medan genomförandeakter säkerställer enhetliga villkor för genomförandet. Båda bör därför användas i enlighet med detta och på ett proportionellt sätt, och begränsas till tekniska aspekter som är nödvändiga för tillämpningen av de grundläggande akterna, samtidigt som dubbelarbete, överlappningar eller motsägelser som skapar onödig komplexitet undviks. Parlamentet betonar vikten av att delegerade akter och genomförandeakter omfattas av transparenta förfaranden, med tydliga tidsfrister som ger tillräckligt med tid för en meningsfull och effektiv granskning från medlagstiftarnas sida. Parlamentet begär att delegerade akter och genomförandeakter ska offentliggöras i så god tid att berörda parter har möjlighet att förbereda sig för efterlevnad. Parlamentet insisterar på att delegerade akter och genomförandeakter, där så är möjligt, ska göras tillgängliga samtidigt som den grundläggande akten träder i kraft för att garantera ett tydligt rättsläge och verkställbarhet. Parlamentet uppmanar kommissionen att även beakta kostnaderna och fördelarna samt korrekt genomförande och tillämpning av delegerade akter och genomförandeakter i den övergripande bedömningen av regelbördan.

29. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att ytterligare intensifiera ansträngningarna för att minska regelkraven på medborgare och företag och att förbättra EU-lagstiftningens kvalitet och effektivitet genom att säkerställa att regleringsåtgärderna är proportionerliga och evidensbaserade och tillför ett tydligt mervärde för medborgarna och företagen i EU. Parlamentet anser att den nuvarande principen ”en in och en ut” är otillräcklig i detta

avseende. Parlamentet efterlyser därför en mer ambitiös och övergripande strategi, även i fall där flera lagstiftningsinstrument kan ersättas, upphävas eller dras tillbaka samtidigt, för att exempelvis undvika fragmentering, dubblering, överlappning eller redundans, och för att minska kostnaderna. Denna strategi bör inbegripa en tydlig metodik och en oberoende och transparent övervakningsmekanism för att uppnå en nettominskning av regelkostnaderna, samtidigt som hänsyn tas till kostnaden för att inte lagstifta där ett EU-mervärde förväntas. Parlamentet betonar att fokus bör ligga på att minska onödiga administrativa bördor och samtidigt uppnå EU:s politiska mål, bland annat när det gäller socialt skydd, miljöskydd och konsumentskydd. Parlamentet vill också att parlamentet själv ska spela en starkare roll i efterhandsutvärderingen av EU-lagstiftningen och i övervakningen av genomförandet av ovannämnda förenklingsstrategi.

30. Europaparlamentet noterar att nämnden för lagstiftningskontroll är involverad i konsekvensbedömningar, kontroller av ändamålsenligheten och större utvärderingar av gällande lagstiftning. Parlamentet uppmanar kommissionen att undersöka olika sätt att förbättra oberoendet, kapaciteten, mandatet och förfarandena för nämnden för lagstiftningskontroll, bland annat genom att se till att den får tillräckliga resurser för att se över en större andel av kommissionens lagstiftningsinitiativ. Parlamentet efterlyser ökad transparens med avseende på nämnden för lagstiftningskontroll, bland annat genom snabbare offentliggörande av dess yttranden och ökad tydlighet när det gäller uppföljningen av dess rekommendationer. Parlamentet understryker att arbetet i nämnden för lagstiftningskontroll inte i onödan bör försena antagandet av lagstiftningsförslag.

31. Europaparlamentet anser att parlamentet, i de fall där nämnden för lagstiftningskontroll avger ett negativt yttrande om en konsekvensbedömning, bör få fullgod information i god tid så att det kan avgöra om det ska gå vidare med förslaget eller förkasta det.

32. Europaparlamentet noterar att kommissionens årliga undersökning av bördorna spelar en central roll för att följa framstegen när det gäller bördeminskningen. Parlamentet betonar dock att det, för att säkerställa ansvarsskyldighet och jämförbarhet på alla politikområden, behövs större transparens när det gäller de beräkningar och metoder som används för att mäta kostnader och kumulativa effekter.

33. Europaparlamentet välkomnar förslaget i Draghirapporten om att utveckla en gemensam, tydlig metod för att kvantifiera kostnaderna för ny lagstiftning, och anser att kommissionen bör utveckla en sådan metod.

34. Europaparlamentet noterar att rapporteringsskyldigheter ofta medför betydande administrativa kostnader för företag, i synnerhet små och medelstora företag. Parlamentet anser att sådana skyldigheter bör rationaliseras och att mer stöd bör ges för att digitalisera rapporteringen. Parlamentet erkänner dock vikten av effektiv rapportering för att följa upp legitima mål för den offentliga politiken och verkställa lagstiftning till nytta för allmänintresset. Parlamentet uppmanar därför kommissionen och medlemsstaterna att bedöma potentiella stödåtgärder för företag för att minimera kostnaderna i samband med rapportering vid genomförandet av EU-lagstiftningen och att även bedöma om det är genomförbart att inrätta mekanismer för att kompensera företag för vederbörligen utförda rapporteringsuppgifter i en rapport.

35. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att systematiskt integrera nedifrån-och-upp-data om hur medborgarna uppfattar, förstår och utövar sina rättigheter i praktiken, inbegripet deras erfarenhet av verkställighets- och prövningsmekanismer. Parlamentet begär att dessa data bättre ska återspeglas i riktlinjerna och verktygslådan för bättre lagstiftning. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlagstiftarna att öka EU-lagstiftningens praktiska tillämplighet i alla skeden av den politiska cykeln, bland annat genom ett verkligt medborgar- och företagsdeltagande under utformningen av politiken, ett användarcentrerat utarbetande, användartestning av förslag till rättsakter och samråd efter lagstiftning.

***Lagstiftningens ändamålsenlighet och bättre lagstiftning för konkurrenskraft***

36. Europaparlamentet begär att processer såsom utvärderingar och programmet om lagstiftningens ändamålsenlighet och resultat (Refit-programmet), som syftar till att förenkla lagstiftningen, ska användas oftare. Parlamentet anser också att olika lagstiftningstekniker som skulle kunna rätta till föråldrade eller överflödiga åtgärder underanvänds eller, när de används, används på ett undermåligt sätt.

37. Europaparlamentet påminner om att Draghirapporten lyfter fram regelförenkling som ett av tre övergripande mål för ett förnyat europeiskt partnerskap[8]. Parlamentet påpekar att förenkling också kräver att man fokuserar på smarta genomförandestrategier, tillämpar en pragmatisk, rättsligt sund och effektiv strategi för att minska de administrativa bördorna för företag, i synnerhet små och medelstora företag, och i möjligaste mån förenklar genomförandet av överenskomna regler. Parlamentet påminner vidare om att Lettarapporten på liknande sätt betonar att regleringar bör

---

8 Draghi, M., *The future of European Competitiveness – A Competitiveness Strategy for Europe*, Europeiska kommissionen, 9 september 2024, del A, s. 67–68.

underlätta, och inte hindra, ekonomisk verksamhet och innovation på den inre marknaden[9].

38. Europaparlamentet välkomnar den nya kontrollen för små och medelstora företag och konkurrenskraft, som presenterades 2023 och har blivit en obligatorisk bilaga till konsekvensbedömningar. Parlamentet välkomnar kommissionsordförande Ursula von der Leyens utfästelse att denna nya kontroll för små och medelstora företag och konkurrenskraft kommer att bidra till att förhindra regelbördor samtidigt som höga krav upprätthålls. Parlamentet konstaterar att ord nu måste följas av handling, med fokus på att stödja små och medelstora företag och förse dem med verktyg för att uppnå EU:s mål och genomföra EU-lagstiftningen.

39. Europaparlamentet vill att en fullständig konkurrenskraftskontroll ska bli normal praxis, med en bedömning av de kumulativa effekterna av stora lagstiftningspaket i stället för en separat utvärdering av enskilda rättsakter. Parlamentet understryker att man, för att stärka den europeiska konkurrenskraften och suveräniteten, måste stå emot yttre påtryckningar som syftar till att försvaga EU:s rättsliga ramar.

40. Europaparlamentet upprepar vikten av att principen ”tänk småskaligt först” utgör en hörnsten i bättre lagstiftning, för att säkerställa att små och medelstora företags behov och kapacitet systematiskt beaktas i alla skeden av policycykeln, från utformning till genomförande och utvärdering. Parlamentet betonar att det är viktigt att identifiera orsakssamband mellan lagstiftningsbestämmelser, företagsbeteende och fördelar för användarna och att bedöma potentiella oavsiktliga konsekvenser och oproportionerliga efterlevnadsbördor för små och medelstora företag.

41. Europaparlamentet välkomnar och uppmuntrar en bredare användning av regulatoriska sandlådor i framtidsinriktade sektorer för att stödja innovation, minska efterlevnadskostnaderna och erbjuda klarhet angående rättsläget för små och medelstora företag.

42. Europaparlamentet erkänner kommissionens utfästelse att minska rapporteringsskyldigheterna med 25 procent, men betonar att detta mål inte får undergräva transparensen och granskningen, samtidigt som EU:s politiska mål uppnås. Parlamentet noterar dessutom att de administrativa kostnaderna och rapporteringen minskas med 35 procent för små och medelstora företag. Vidare påminner parlamentet om att rapporteringsskyldigheterna endast utgör en liten bråkdel av den totala regelbördan, som även innefattar kostnader för administration, genomförande och efterlevnad vilka

---

9 Letta, E., *Much more than a Market*, Europeiska rådet, april 2024, s. 130.

härrör från både EU-lagstiftning och nationell lagstiftning. Parlamentet konstaterar att kommissionens minskningsmål på 25 procent därför bör ses som del av det bredare målet att minska kostnaderna och komplexiteten generellt, även, där så är relevant, genom ytterligare tillnärmning av nationella regler. Parlamentet efterlyser därför en mer ambitiös strategi av bättre kvalitet som syftar till en ännu större minskning av alla regelkostnader och som omfattar ett pilotprojekt för att bedöma lagstiftningens inverkan på innovation, till exempel genom att identifiera hinder för nystartade företag och ny teknik i tidiga lagstiftningsfaser.

43. Europaparlamentet välkomnar vidare utnämningen av en vice ordförande för kommissionen som uttryckligen ansvarar för genomförande och förenkling. Parlamentet välkomnar användningen av genomförandedialoger och uppmuntrar till regelbundna verklighetskontroller och stresstester av unionens regelverk för att bedöma de kumulativa effekterna på konkurrenskraften, innovationen och små och medelstora företag och på uppnåendet av EU:s politiska mål, och för att hitta möjligheter till effektiv förenkling. Parlamentet understryker i detta avseende vikten av omfattande konsekvensbedömningar som systematiskt integrerar kontroller av ändamålsenligheten, konkurrenskraftskontroller och småföretagstester.

44. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att systematiskt integrera konkurrenshänsyn i förenklingsinitiativ och att säkerställa att administrativa förfaranden som påverkar medborgare och företag effektiviseras utan att viktiga skyddsåtgärder äventyras. Parlamentet betonar att minskad onödig byråkrati, utökade digitala lösningar och förbättrat ömsesidigt erkännande kan sänka efterlevnadskostnaderna, underlätta rörligheten och stärka den inre marknadens konkurrenskraft och attraktionskraft.

45. Europaparlamentet anser att förenkling som syftar till konkurrenskraft och ytterligare integration av den inre marknaden kräver en övergripande strategi för relevant EU-lagstiftning och nationell lagstiftning. Parlamentet påpekar att skillnader mellan nationella regler i olika medlemsstater också kan skapa ett oklart rättsläge och leda till ytterligare administrativa kostnader. Parlamentet uppmanar i detta avseende kommissionen att tillhandahålla en kartläggning av all befintlig finansiell och icke-finansiell lagstiftning och alla administrativa skyldigheter för företag enligt EU-rätten samt skyldigheter enligt nationella bolagsrättsliga regler. Parlamentet begär att denna kartläggning ska ligga till grund för en övergripande bedömning, bland annat av kostnader och fördelar, de olika allmänna intressen som lagstiftningen tjänar, överlappningar mellan lagstiftningar samt möjligheter till harmonisering och tillnärmning. Parlamentet uppmanar kommissionen att använda denna bedömning för att – vid behov och

med praktiskt deltagande av alla relevanta aktörer och intressenter samt på grundval av en ordentlig konsekvensbedömning – lägga fram förslag om att uppdatera föråldrade bestämmelser och ta itu med omotiverade hinder genom proportionella åtgärder i syfte att uppnå uppåtgående konvergens.

46. Europaparlamentet betonar att användningen av digitala verktyg och AI-baserade lösningar har stor potential att bidra till att förenkla efterlevnaden, minska regelkostnaderna och öka tillgången till information. Parlamentet anser att de digitala verktygens potentiella förmåga att tillhandahålla bättre och snabbare lösningar i detta avseende måste undersökas ytterligare och att nyligen antagen lagstiftning måste genomföras. Parlamentet understryker att detta kräver kapacitetsuppbyggnad och stödåtgärder för att rusta företag av alla storlekar, förvaltningar och medborgare med nödvändig digital infrastruktur och kompetens.

47. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att testa och överväga att införa nya AI-verktyg – däribland stora språkmodeller som kompletteras med återhämtningsförstärkt generering (RAG) – för att förbättra effektiviteten och noggrannheten i övervakningen av genomförandet av EU-lagstiftningen och därigenom möjliggöra snabbare upptäckt av bristande efterlevnad, snabbare svar på klagomål och proaktiva lösningar på framväxande problem.

48. Europaparlamentet riktar en kraftfull uppmaning till medlemsstaterna att avstå från att lägga till onödiga ytterligare administrativa bördor eller efterlevnadsbördor när de införlivar EU-lagstiftning (s.k. nationell överreglering), och uppmanar kommissionen att identifiera och offentliggöra exempel på sådan praxis i sina årliga genomföranderapporter. Parlamentet betonar att det behövs ett konsekvent och effektivt införlivande av EU-direktiv i medlemsstaterna för att säkerställa ett tydligt rättsläge och lika villkor. Parlamentet uppmanar eftertryckligen medlemsstaterna att avstå från sent, ofullständigt eller felaktigt införlivande av direktiv och uppmuntrar dem att samarbeta och delta i utbytet av god praxis så att genomförandet av direktiven blir proportionerligt och effektivt.

49. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att ta itu med den fragmentering av lagstiftningen som påverkar små och medelstora företag på den inre marknaden, inbegripet onödiga nationella formaliteter, och att prioritera ramar för ömsesidigt erkännande och interoperabilitet.

°

° °

50. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet och kommissionen.